

Валентин Петрович Черних (до 70-річчя з дня народження)

5 січня виповнилось сімдесят років ректорові Національного фармацевтичного університету Валентину Петровичу Черних – члену-кореспонденту Національної академії наук України, доктору фармацевтичних наук, доктору хімічних наук, професору.

Понад п'ятдесят років свого життя В.П. Черних віддав служінню благодійній місії – підготовці фахівців для фармацевтичної галузі, наукових і науково-педагогічних кадрів, розбудові та реорганізації Національного фармацевтичного університету – головного фармацевтичного вищого навчального закладу України з 200-літньою історією, реформуванню вищої фармацевтичної освіти та фармацевтичної галузі України.

Валентин Петрович пройшов шлях від студента, аспіранта, асистента, доцента, професора, завідувача кафедри, декана, проректора з навчальної роботи до ректора Національного фармацевтичного університету (НФаУ), який він очолює протягом 30 років. Під керівництвом талановитого організатора Харківський фармацевтичний інститут, в якому навчалося 1600 студентів за однією спеціальністю “фармація” та працювало 6 докторів і 73 кандидати наук, виріс в унікальний науково-освітній комплекс – Національний фармацевтичний університет, де сьогодні навчаються 17,5 тисяч студентів за 14 спеціальностями та здійснюють науково-педагогічну діяльність 110 докторів та 500 кандидатів наук, середній вік яких складає 45 років. У 1991 році Харківський фармацевтичний інститут один із перших серед 900 вищих навчальних закладів отримав статус акредитованого на союзному рівні, в 1999 – у першій п'ятірці набув статусу національного.

Завдяки В.П. Черних здійснено кадровий прорив у НФаУ: з 1980 року підготовлено понад 130 докторів і майже 650 кандидатів наук. За рейтингом ЮНЕСКО серед 200 кращих університетів НФаУ має один з найвищих показників якості науково-педагогічного потенціалу. За останні 15 років в університеті відкрито 13 нових спеціальностей, Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації, коледж.

Протягом останніх десятиріч НФаУ є флагманом фармацевтичної освіти серед навчальних закладів країн СНД. Це – університет європейського рівня, визнаний у світі спеціалізований вищий навчальний заклад, що забезпечує комплексну підготовку фахівців за всіма напрямками фармацевтичної галузі, в якому отримали вищу освіту понад 50 тисяч спеціалістів, серед них – понад 6 тисяч магістрів фармації для 82 країн світу. Підготовка фахівців для зарубіжжя є вагомим фактором піднесення міжнародного іміджу нашої країни.

З метою реалізації державної політики кадрового забезпечення галузі В.П. Черних запропонована система підготовки фахівців “на місцях” шляхом відкриття мережі з 20 фармацевтичних факультетів при медичних навчальних закладах. Він є ініціатором та одним із авторів розробки Концепції розвитку фармацевтичної галузі та освіти України, розширення спектру спеціальностей для фармацевтичної галузі, засновником новітнього напрямку у фармації: фармацевтичної опіки хворих, системи контролю якості ліків, у тому числі впровадження біоеквівалентності на засадах належної клінічної практики відповідно до світових вимог.

Для піднесення авторитету та визнання на державному рівні фармацевтичної галузі за ініціативою та безпосередньою участю В.П. Черних в Україні встановлено професійне свято – День фармацевтичного працівника, запроваджено нову державну нагороду – почесне звання “Заслужений працівник фармації України”, створено скульптурну композицію “Фармація у віках” – перший пам'ятник фармацевтові.

В.П. Черних став ідеологом зміцнення галузі та організатором проведення на базі університету V і VI Національних з'їздів фармацевтів України, створення Фармацевтичної асоціації України.

Валентин Петрович – знаний вчений в галузі органічної хімії, праці якого широко відомі науковій спільноті України і зарубіжжя. Він є автором і співавтором 1156 наукових робіт, серед них підручник “Органічна хімія” у 3-х томах, за який вчений удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки у 2000 році (перший підручник для вищої фармацевтичної освіти України). Започатковано новий науковий напрямок – синтез біологічно-активних речовин – похідних дикарбонових кислот, створення на їх основі різних гетероциклічних структур та дослідження шляхів циклізації поліфункціональних реагентів в ансамблі гетероциклів. Но-

визну і пріоритетність наукових досліджень підтверджують 108 патентів України і Росії, 348 авторських свідоцтв. Понад 40 років віддано вченим підготовці докторів і кандидатів наук для вищої школи і практичної фармації: створена наукова школа хіміків-синтетиків, в рамках якої вченим підготовлено понад 60 докторів і кандидатів наук, винайдено 16 нових лікарських препаратів.

За результатами багатолітніх наукових досліджень у галузі синтезу біологічно активних речовин у 1997 році В.П. Черних обрано членом-кореспондентом НАН України. В історії фармації України ця подія стала першим прикладом представництва фармацевтичної галузі в академічній науці.

Багато часу В.П. Черних віддає науково-організаційній та громадській діяльності. Він ініціатор видання 7 наукових журналів ВАК України. Протягом 30 років працював у Експертних радах ВАК СРСР та України. Нині очолює республіканську проблемну комісію “Фармація” МОЗ України, є головою науково-методичної комісії з фармації Міністерства освіти і науки України, членом вченої ради ДП “Державний фармакологічний центр” МОЗ України, Президії Фармакопейного Комітету МОЗ України, членом вченої медичної ради МОЗ України, бюро Державного фармакологічного центру з реєстрації лікарських засобів і препаратів, секції хімії та

хімічної технології Комітету з Державних премій у галузі науки і техніки, членом колегії Держінспекції з контролю якості лікарських препаратів МОЗ України, віце-президентом Фармацевтичної асоціації України, президентом Фармацевтичної асоціації Харківщини. Обирався депутатом Київської районної (1986) та міської Ради народних депутатів (1985–1987). У 1999 році Міжнародний біографічний центр та Американський біографічний інститут визнали В.П. Черних одним із визначних вчених світу, що здійснює активну міжнародну та просвітницьку діяльність.

Звитяжна праця та великі заслуги вченого, педагога, громадського діяча були вшановані державою: він нагороджений орденами “Знак Пошани”, “Трудового Червоного Прапора”, орденами України “За заслуги” I, II, III ступенів, Князя Ярослава Мудрого V ступеня, Почесною грамотою Верховної Ради України, почесними грамотами й відзнаками МОЗ і МОН України. Йому присвоєно почесні звання “Заслужений винахідник УРСР”, “Заслужений діяч науки і техніки УРСР”.

Наукова громадськість, колеги, учні, друзі від щирого серця вітають Валентина Петровича зі славним ювілеєм і бажають йому нових звершень, невичерпного творчого натхнення, довголіття на науково-освітній ниві України.